

MOTIVÁCIÓS TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA KÜLFÖLDI HALLGATÓK KÖRÉBEN KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS ALAPJÁN

NAGY ZSUZSANNA

Nyíregyházi Egyetem, Gazdálkodástudományi Intézet, Nyíregyháza

Beérkezett: 2024. április 9., elfogadva: 2024. június 6.

Az utóbbi évtizedben, felsőoktatási témakörben, megszorodott azon szakirodalmak száma, amelyek a külföldi hallgatók motivációit, elvárásait, elégedettségét vizsgálják. Jelen tanulmányban a kérdőíves kutatás célja az volt, hogy feltárja azon motivációs tényezőket (ország- és intézményválasztást), amelyek alapján a hazájukon kívül tanulmányokat folytatni kívánó fiatalok Magyarországot választják. Az eredmények azt mutatják, hogy az országválasztás során kiemelkedő jelentőséggel bírt, hogy az az ország egy biztonságos ország. A képzések széles skálája, a nemzetközi akkreditáció és a megfelelő hírnév jelentette a legmeghatározóbb motiváló tényezőt az intézményválasztás során.

Kulcsszavak: nemzetköziesítés, külföldi mobilitás, motivációs tényezők, kérdőíves felmérés

EXAMINATION OF MOTIVATIONAL FACTORS AMONG FOREIGN STUDENTS BASED ON A QUESTIONNAIRE SURVEY

In the last decades, in the field of higher education, there has been an increasing literature that examines the motivations, expectations, and satisfactions of foreign students. In this study the purpose of the questionnaire research was to reveal the motivational factors (choosing of a country and institute) on the basis of which young people who wish to continue their studies outside their home country select Hungary. The results show that when choosing a country, it was of great importance that the country is a safe country. The wide range of training provided by the institute, international accreditation and its reputation were the most decisive motivating factors when choosing an institute.

Keywords: internationalization, foreign mobility, motivational factors, questionnaire survey

Bevezetés

A globális gazdaság mobilizálja az embereket világszerte, legyen szó akár szakmai fejlődésről, akár magánjellegű előremenetelről. A külföldön diplomát szerző hallgatók száma évről évre növekszik, és ez a tendencia fokozódni fog a következő évtizedekben (Leutwyler–Meierhans 2013).

A külföldön tanulás számos előnnyel jár minden érdekelt fél számára, mely előny két szinten értelmezhető: először világsszinten (horizontálisan), majd nemzetgazdasági szinten (vertikálisan). Nem egyszerű azonban meghatározni, hogy a mobilitás milyen hatással van a hallgatókra. Még akkor is, ha első pillanatra azt feltételezhetjük, hogy a külföldön tanulás segít tudásuk és készségeik bővítésében, valamint a munkaerőpiac fellendítésében (Bogdanovska-Jovanovska et al. 2018).

A felsőoktatás nemzetközivé válása összetett jelenség, ráadásul 2000 óta igen nagy kihívások elé állítja azt. Az OECD 2013-ban kiadott *Education at a Glance 2013* című anyaga alapján, amíg a külföldön tanuló hallgatók létszáma 1990-ben még csak 1,3 millió fő, a 2000-es években alig több mint 2 millió fő volt, addigra ez a szám több mint háromszorosára, 4,3 millió főre emelkedett 2011-re. Az ICEF Monitor (2015) előrejelzése alapján ez a szám 2025-re elérheti akár a 8 milliós hallgatói létszámot is.

A hallgatók több mint fele fejlődő országokból érkezik, és úgy tekintenek rájuk, mint a felsőoktatási rendszer egyik legjelentősebb csoportjaira. Ezért az országok és intézmények kiválasztásával kapcsolatos döntéseik nagy jelentőséggel bírnak a nemzetközi hallgatókért versengő intézmények számára (Ahmada–Buchanan 2015).

Szakirodalmi áttekintés

A külföldön való tanulás kulcsfontosságú megkülönböztető tapasztalattá vált a felsőoktatásba beiratkozott fiatalok számára. Külföldön tanulni lehet egy módja annak, hogy magas színvonalú oktatáshoz jussanak egy rangos intézményben, és olyan készségeket sajátítsanak el, amelyeket nem biztos, hogy a hazai intézményekben megkapnak (King–Sondhi 2017; Crossman–Clarke 2010).

Származási/születési országukban a külföldön tanulókat „elveszett tehetségnek” („Brain drain”) tekintik, ha a fogadó országban maradnak a diploma megszerzése után. Olyan „passzív” tudásra tesznek szert, amelyet gyakran személyes interakciókon keresztül tudnak majd megosztani, és ezáltal segíthetik hazájukat a globális tudáshálózatba való integrálódásban (OECD 2023).

Számos tényező – legyen az akár egyéni, intézményi, akár nemzeti vagy globális tényező – szinten befolyásolja a nemzetközi hallgatók mobilitását. Idetartoznak a személyes ambíciók, a jobb foglalkoztatási kilátások iránti törekvések, a minőségi oktatás hiánya az otthoni felsőoktatási intézményekben, valamint a külföldi felsőoktatási intézmények tehetséggondozó képessége (OECD 2013; Bartha–Gubik 2018).

A nemzetközi hallgatói mobilitás (International Student Mobility, ISM) szakirodalma a közel-múltban számos területen elterjedt. Luo (2013) szisztematikus áttekintést nyújt az elmúlt évtizedben megjelent tanulmányokról, betekintést ad az ISM előzményeiről, döntéseiről és eredményeiről, a témához kapcsolódó elméletekről, azok összefüggéseiről és a felhasznált módszerekről.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a tanulmányi motivációs elméleteket a kutatás kapcsán, azonban ezen elméletek részletes tárgyalása nem tartozik a cikk fő célkitűzései közé. McMahon (1992) elsők között vizsgálta a külföldi hallgatók motivációit, mely során két fő csoportra osztotta azokat:

(1) globális „push” tényezők és (2) országokként változó „pull” tényezőket állapított meg. Munkássága során megállapította, hogy a hallgató először eldönti, hogy a hazai felsőoktatás helyett külföldön szeretne tanulni (push tényező), ezt követően választja ki a fogadó országot, végül dönt a fogadó intézményről, amely döntés során már egyértelműen a pull tényezők dominálnak.

Az oktatáskutatásban a motiváció „push” és „pull” tényezőit számos szerző vizsgálta, többek között *Chen (2008)*; *Maringe–Carter (2007)*; *Wilkins–Huisman (2012)*; *Ahmad–Buchanan (2015)*. Kutatásaik alapján push tényezők közé a következőket sorolták: az intézmény tudományos hírneve, a tantárgyi program minősége, a tanulmányi időszak, jó létesítmények. Pull tényezők közé lehet sorolni azokat a tényezőket, amelyek jobban kapcsolódnak az intézmény vonzerejéhez, illetve olyan tényezők is idetartoznak, amelyek jobban „kézzelfoghatóbbak”.

Mucsi és munkatársai mélyinterjú elemzésével külföldi tanulmányi programban részt vevő hallgatók motivációs tényezőinek típusait és ezek elégedettséggel való kapcsolatát vizsgálták. Vizsgálataik során hat motivációs csoportot különítettek el: (1) társadalmi kényszer, (2) költségghatékony oktatás, (3) karrierépítés, (4) tanulmányok elmélyítése, (5) az adott ország megismerése és (6) élettapasztalat-szerzés (*Mucsi–Malota–Török 2020*).

Maringe és Carter (2007) kutatása arra irányult, hogy feltárja azokat a tényezőket, amelyeket a hallgatók fontosnak tartanak az egyetem és a képzési kurzus kiválasztásával kapcsolatos döntéseik során. A kutatás két fő jelenségre hívta fel a figyelmet. Az első, hogy a hallgatók fogyasztói megközelítést alkalmaznak a döntéshozatal során, vagyis a munkaerőpiaci tényezők és a karrierlehetőségi szempontok lényegesen felülmúlják a tárgyak iránti érdeklődést. Másodszor, a hallgatók a programmal és az árakkal kapcsolatos kérdéseket fontosabbnak tartják, mint az egyetemi marketingmix többi elemét.

Mazzarol és Soutar (2002), valamint *Leutwyler és Meierhans (2013)* szintén vizsgálták ezen motivációs tényezőket, melyek közül a legfontosabbak a fogadó ország alacsony tandíja és megélhetési költsége, az intézmény jó hírneve és felszereltsége, a külföldi diploma észlelt értéke és a külföldön való letelepedés esélye. Hasonló eredményt kaptak *Teperics és munkatársai (2021)*, melyben megállapították, hogy vonzó tényező lehet, ha az egyetem kedvező áron kínál magas színvonalú szállást, a megélhetési költségek reálisak, a városi szolgáltatások magas színvonalúak.

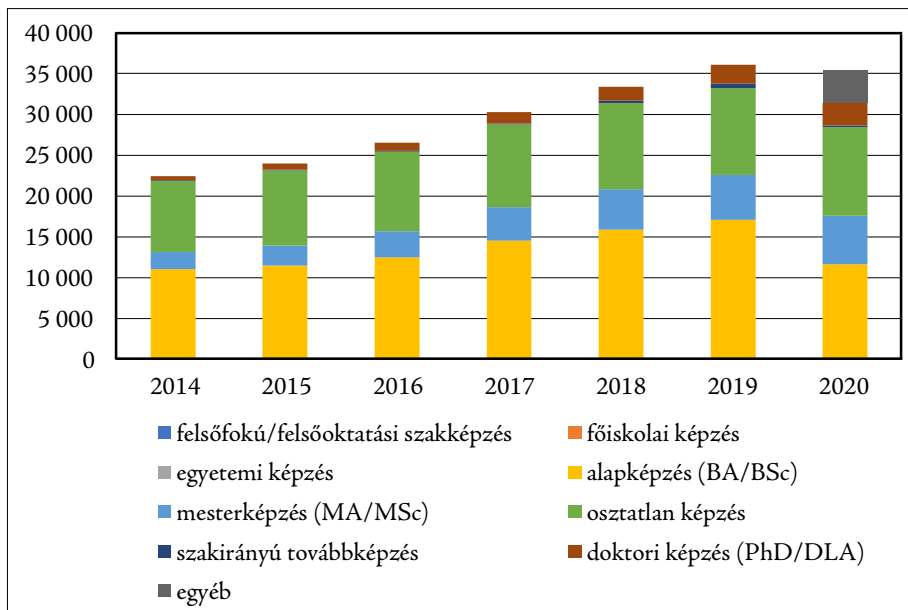
A nemzetközi hallgatói mobilitás alapvetően három pólusra osztható: csendes-óceáni térség, közép-európai térség és ibériai-térség. A közép-európai térség népszerűsége elsősorban történelmi és földrajzi okokra vezethető vissza. *Böcskei et al. (2019)* cikkében teszi fel a kérdést, hogyan fognak alakulni a demográfiai trendek, mennyire tudnak bekapcsolódni a nemzetközi mobilitásba az ázsiai és afrikai országok, mennyire lesznek befogadók az ebből az országokból érkező külföldi hallgatókkal szemben az európai egyetemek.

A Magyarországon tanuló külföldi hallgatók létszámának alakulása

Az új globális gazdaságban a felsőoktatás központi kérdés lett, annak nemzetköziesedése Magyarországon is a felsőoktatás egyik leginkább kutatott területévé vált. 2014 és 2020 között kb. 70%-kal nőtt a külföldi hallgatók létszáma Magyarországon. Ez a létszám 2014-ben 22 442 fő volt nappali munkarendben, míg a 2020/21-es tanévre 37 925 főre emelkedett, ami az összes Magyarországon tanuló hallgató 16%-át jelentette.

Az 1. ábra adatai alapján, 2014-ben a külföldi hallgatók zöme, 48%-a, az alapképzésben vesz részt, 38%-kal az osztatlan képzés állt a második helyen, míg a harmadik legnépszerűbb képzés a mesterképzés volt (10%). A 2020-as tanévben is az alapképzés maradt a legnépszerűbb (33%). Az osztatlan képzésben és a mesterképzésben részt vevő külföldi hallgatók aránya azonos maradt, kismértékben nőtt a szakirányú továbbképzésben és a doktori képzésben részt vevő hallgatók létszáma

és aránya. Új kategóriaként jelent meg az „egyéb” (10%), amely a következőket takarja: előkészítő tanulmányok, vendéghallgatói tanulmányok, nemzetközi program képzése, részismeret megszerzésére irányuló képzések. Ezek korábban az alapképzési szintnél jelentek meg.

1. ábra: A Magyarországon tanuló külföldi hallgatók létszáma nappali munkarendben képzési szintek szerint. *Forrás:* Saját szerkesztés az Oktatási Hivatal adatai alapján

Módszer

A kutatás során Magyarországon tanulmányokat folytató külföldi hallgatók motivációit vizsgáltuk egy vármegyeszékhelyen működő kisebb egyetem esetében. Az egyetem pár éve kapcsolódott be a nemzetköziesítés folyamatába, jövőbeni stratégiai céljai közé tartozik ennek a folyamatnak az erősítése és felfuttatása.

A nemzetközi hallgatók azok, akik elhagyták származási/születési országukat és egy másik országba költöztek tanulási célból. Nemzetközi hallgatóként határozhatók meg azok a hallgatók, akik nem állandó vagy ideiglenes lakosai a tanulmányukat biztosító országnak, vagy olyan hallgatók, akik korábbi tanulmányaikat egy másik országban folytatták (OECD 2023).

A kutatás során kvantitatív módszerek közül kérdőíves felmérésre került sor; a kérdőív alapját a *Böcskei és munkatársainak* (2019) tanulmánya jelentette.

A következő kutatási kérdések kerültek megfogalmazásra:

1. Milyen tényezők játszottak szerepet abban, hogy a külföldi hallgató hazáján kívül folytasson tanulmányokat?
2. Mikor döntött a külföldi tanulás mellett?
3. Melyek voltak azok a tényezők, amelyek befolyásolták az országválasztást?
4. Milyen tényezők befolyásolták az intézményválasztást?

A vizsgált időszak alatt 67 fő külföldi hallgató kezdete meg tanulmányait az intézményben. A teljeskörűsre törekedve és a kitöltés megbízhatósága érdekében személyesen, papíralapon an-

gol nyelven töltötték ki a hallgatók a kérdőívet. Összesen 51 darab kérdőívet lehetett kiértékelésre felhasználni, a többi technikai okok miatt került elutasításra. Az alapsokasághoz viszonyítva elég megbízható és igen magas (76%) volt a kitöltés aránya.

A kérdőív két fő részből áll. Az első rész 7 nyitott kérdést tartalmaz (a válaszadó neme, életkora, születési helye, mely országból jelentkezett az intézménybe, szülők legmagasabb iskolai végzettsége). A második rész 4 zárt kérdéskört tartalmaz, ahol egy 4 fokozatú skálán kellett válaszolniuk a kérdésekre (1: nem releváns, 2: kevésbé fontos, 3: fontos, 4: nagyon fontos), mely során arra kértük a válaszadókat, hogy értékeljék az intézmény- és országválasztást befolyásoló általános és szakmai tényezőket. A 4 kérdéskör a következő volt: külföldi tanulást befolyásoló tényezők (10 db altényező), országválasztást befolyásoló tényezők (17 db altényező), intézményválasztást befolyásoló tényezők (11 db altényező) és az intézményválasztást befolyásoló szalmái tényezők (9 db altényező). A táblázatban szereplő adatok egyszerű számtani átlagot mutatnak.

Eredmények

A nemek szerinti bontás alapján kiderült, hogy inkább a férfiak jelentkeztek külföldi tanulmányok folytatására; a kitöltött kérdőívek közül 33 férfi (65%), míg 18 (35%) nő volt (1. táblázat). A felmérés alapján összesen 21 országból érkeztek a hallgatók. A legtöbbjük afrikai országokból (pl. Marokkó, Sierra Leone, Algéria, Angola), valamint ázsiai (Közel-Kelet) országokból érkeztek (pl. Szíria, Pakisztán, Jemen). Számos hallgató tanult tovább európai országból, míg kisebb részük (10%) ázsiai országból (pl. Vietnam) érkezett.

1. táblázat: Hallgatói profil

Megnevezés	Fő (N = 51)	Részesedés, %
Nem		
férfi	33	65
nő	18	35
Életkor		
<20 év alatt	18	35
21–24	15	29
25–28	9	18
29–32	6	12
>33 felett	3	6
Nemzetiség		
európai	13	25
ázsiai (Közel-Kelet)	15	29
egyéb ázsiai	5	10
afrikai	18	35

Forrás: Saját szerkesztés

A hallgatók 63%-a (32 fő) ösztöndíj keretében érkezett az intézménybe, közel harmada saját forrásból finanszírozta tanulmányait, míg a fennmaradó részt egyéb forrásból oldották meg.

A szülők legmagasabb iskolai végzettségét tekintve jelentős eltérés nem figyelhető meg. Alapvetően mind a két szülő legmagasabb iskolai végzettségénél az egyetemi/alapképzés áll az első helyen, minimális eltérés az egyéb kategóriában van, ahol az édesapáknál 7 főt jelöltek meg, míg az édesanyáknál ez csupán 2 fő volt.

A külföldi tanulmányokra való felkészülést két véglet jellemzi: vagy kevesebb mint 6 hónappal a tanulmány megkezdése előtt hozza meg döntését a hallgató, vagy legalább két évvel a tanulmány megkezdése előtt születik meg a döntés.

A külföldi tanulást befolyásoló tényezők

A kutatás központi kérdése, hogy milyen stratégiák körvonalazódnak a diákok azon döntése mögött, hogy külföldön szeretnék tanulmányaikat folytatni, melyek voltak azok a tényezők, amely alapján a külföldi tanulást mellett döntöttek. A hallgatóknak a kérdésekre adott válaszaik során rangsorolniuk kellett, vagyis a nem releváns, a kevésbé fontos, a fontos és a nagyon fontos jelzők között választhattak.

2. táblázat: Külföldi tanulást befolyásoló tényezők

Külföldi tanulást befolyásoló tényezők	Európai (n = 13)	Ázsiai (Közel-Kelet) (n = 15)	Egyéb ázsiai (n = 5)	Afrikai (n = 18)
Külföldön könnyebb továbbtanulni, mint a saját hazájában	2,38	2,13	2,20	2,33
Külföldön nehezebb továbbtanulni, de minden áldozatot megér	2,38	2,47	3,00	2,78
A külföldi diplomát nagyra értékelik, amely megmutatkozik a karrierlehetőségben	3,62	3,53	3,20	3,44
A külföldi diplomát nagyra értékelik, amely megmutatkozik a fizetésben	3,77	3,40	3,40	2,94
Személyes tájékoztatás a fogadó ország szakembereitől	2,46	2,87	2,00	2,50
Szülői támogatás/háttér	2,00	2,47	1,80	2,50
Diáktoborzó ügynökség	2,08	2,47	1,80	2,28
Új kihívások	3,38	3,27	3,20	3,06
Új ország kultúrájának megismerése	3,46	3,67	3,20	3,28
Lehetőség, hogy átgondoljam, külföldön telepedjek le	3,23	3,20	2,60	3,22

Forrás: Saját szerkesztés

A 2. táblázat alapján látható, hogy a hallgatók preferencia-sorrendjében legnagyobb hangsúllyal az szerepel, hogy a külföldi diplomát nagyra értékelik és ezt releváns tényezőnek tartják a karrierlehetőségekben (33 fő), valamint a fizetésben is; az utóbbi az európai hallgatók körében (10 fő, 77%) nagyon fontos tényező, míg az afrikai hallgatóknál ez az arány 39% (7 fő). Ezek az eredmények megerősítik Maringe (2006) kutatási eredményeit, vagyis, hogy a munkaerőpiaci tényezők és karrierlehetőségi szempontok lényegesen felülmúlják a tárgyak iránti érdeklődést. Fontos tényezőként említik még az új kihívásokat és az új kultúra megismerését is. A külföldön való letelepedés lehető-

sége egyedül az afrikai országokból érkezett hallgatóknál jelentkezett erősen motiváló tényezőként, a válaszadók 50%-a (9 fő) tartotta nagyon fontosnak ezt.

Az országválasztást befolyásoló tényezők elemzése

A következő kérdéskör arra fókuszált, hogy megvizsgálja azokat a tényezőket, melyek az országválasztást befolyásolták (3. táblázat).

3. táblázat: Az országválasztást befolyásoló tényezők

Országválasztást befolyásoló tényezők	Európai (n = 13)	Ázsiai (Közel-Kelet) (n = 15)	Egyéb ázsiai (n = 5)	Afrikai (n = 18)
Európában szerettem volna tanulni	3,31	3,33	3,80	3,33
Az EU valamelyik tagországában szerettem volna tanulni	3,08	2,87	3,20	3,17
Az ország oktatásának nemzetközi elismertsége	3,23	3,00	3,20	3,17
Államközi megállapodások	2,62	2,73	3,00	2,78
A fogadó ország földrajzi helyzetének dominanciája	2,15	2,40	2,40	2,56
A fogadó ország kulturális háttere	2,85	2,47	3,00	2,94
Közlekedés színvonala	2,69	3,13	2,60	2,67
Egészségügyi ellátás színvonala	2,77	3,20	3,20	2,94
Szakmai lehetőség	3,38	3,47	3,40	3,28
Biztonságos ország	3,46	3,53	3,60	3,33
Befogadó ország	3,15	3,07	3,20	3,06
Barátok szerepe	2,69	2,73	3,20	3,06
Család/rokonok/tanári ajánlás	2,54	2,93	2,80	2,67
Korábbi tanulmányutak (a fogadó országba esetleg)	2,00	2,73	2,80	2,56
Korábbi személyes tapasztalat (pl. turistaként)	2,08	2,80	2,60	2,78
Ösztöndíjjal tudok itt tanulni	3,23	3,33	3,40	2,78
Relatív alacsony megélhetési költség	3,15	3,13	2,40	3,11

Forrás: Saját szerkesztés

Az országválasztást figyelembe véve kiemelkedő jelentőséggel bírt valamennyi hallgató számára a szakmai fejlődés lehetősége. Érdekes eredmény, hogy az afrikai hallgatók preferencia-rendszerében nagyon fontos (44%, 8 fő) és fontos (44%, 8 fő), az ázsiai (Közel-Kelet) hallgatóknál pedig nagyon fontos (60%, 9 fő) volt az a motivációs tényező, hogy Európában szeretné tanulmányait folytatni. Szintén az ázsiai (17 fő) és afrikai (50%, 18 fő) hallgatók fontos tényezőként említik, hogy a választott ország az egy befogadó és biztonságos ország. A diploma megszerzése

érdekében az ösztöndíj szerepe az ázsiai és afrikai országokból érkezőknek jelent meghatározó motiváló tényezőt.

A relatív alacsony megélhetési költségek jelentősége az ázsiai (közel-keleti), afrikai és európai országokból érkező hallgatók számára nagyon fontos és fontos tényezőként jelentkezett, míg ez alig játszott meghatározó szerepet az ázsiai (egyéb) országokból érkezőknél (20%).

Az intézményválasztást befolyásoló tényezők elemzése

Az Intézményválasztást befolyásoló tényezők között két területen kérdeztük a kitöltőket. Először az általános tényezőkre kellett választ adniuk, majd azt követően szakmai jellemzők alapján kellett rangsorolniuk az egyes tényezőket.

Az általános tényezőkre adott válaszok eredményeit a 4. táblázat tartalmazza.

4. táblázat: Intézményválasztást befolyásoló tényezők I.

Intézményválasztást befolyásoló tényezők I.	Európai (n = 13)	Ázsiai (Közel-Kelet) (n = 15)	Egyéb ázsiai (n = 5)	Afrikai (n = 18)
Az Intézmény a fővárosban található	2,31	2,73	2,00	2,33
Az Intézmény nagyobb városban található	2,46	2,67	2,00	2,33
Az intézmény hírneve	2,92	3,07	3,40	3,11
Az intézmény által nyújtott képzések széles skálája	3,23	3,07	3,60	3,22
Az intézmény által nyújtott szolgáltatások széles skálája	3,15	3,20	3,40	2,78
Hazából is tanulnak az adott intézményben	1,77	2,33	2,80	2,72
Barátaim is tanulnak az adott intézményben	1,77	2,27	2,20	2,39
Széles körű promóciós anyag (prospektus, honlap)	2,08	2,80	2,40	2,56
Ügynökség ajánlotta	2,08	2,20	2,40	2,44
Nemzetközi akkreditációval rendelkezik	2,85	3,27	3,20	3,06
Egyéb	1,62	1,53	2,60	2,00

Forrás: Saját szerkesztés

A 4. táblázat adatai alapján kitűnik, hogy az intézmény által nyújtott képzések széles skálája, megfelelő hírneve és a szolgáltatások széles skálája jelentette a legmeghatározóbb motiváló tényezőt. Ez az eredmény összhangban van *Leutwyler és Meierhans (2013)* vizsgálatával, mely szerint a fent említett „push” tényezők miatt döntöttek a hallgatók a külföldi tanulás mellett.

Az ázsiai és afrikai hallgatók magasabbra értékelték, ha az adott intézmény nemzetközi akkreditációval is rendelkezik. Továbbá kiemelték, hogy fontos számukra, milyen promóciós anyaggal rendelkezik az intézmény, mivel főleg a honlapról tájékozódnak. Szintén befolyásolja az intézményválasztást, ha egy nagyobb városban található az egyetem, valamint, ha a kitöltő saját hazájából már folytatnak itt tanulmányokat korábbi hallgatók és ajánlani tudják az adott intézményt.

Az 5. táblázat az intézményválasztás szakmai jellemzőire adott válaszokat szemlélteti.

5. táblázat: Intézményválasztást befolyásoló tényezők II. (szakmai jellemzők)

Intézményválasztást befolyásoló tényezők II. szakmai jellemzők	Európai (n = 13)	Ázsiai (Közel-Kelet) (n = 15)	Egyéb ázsiai (n = 5)	Afrikai (n = 18)
Képzés tantárgyai	3,53	3,53	3,40	3,00
Képzés nyelve	3,33	3,33	3,00	3,06
Anyanyelvemen szerettem volna tanulni	2,00	2,00	1,40	2,28
Anyanyelvemen szerettem volna tanulni, de csak ez a képzés volt meghirdetve	2,33	2,33	1,40	2,33
Nyelvtanulás céljából	3,20	3,20	3,40	3,39
A választott képzés diplomájának elismerése a saját hazában	3,00	3,00	2,20	2,89
Elhelyezkedési lehetőség	3,40	3,40	3,20	3,11
Továbbtanulási lehetőség a képzés után	3,40	3,40	3,80	3,22
A képzési szak költsége	3,60	3,60	3,20	3,17

Forrás: Saját szerkesztés

Az intézményválasztásban a szakmai tényezőket vizsgálva egyértelműen megállapítható, hogy a képzés után számos továbbtanulási lehetőség áll előttük, ugyancsak domináló tényező a nyelvtanulás és az elhelyezkedési lehetőség is. A képzési szak költsége valamennyi hallgató számára nagyon fontos motiváló tényező, leginkább az ázsiai (Közel-Kelet) hallgatók (70%, 11 fő) körében. Kiemelt helyen szerepel, hogy az ő érdeklődési területüknek megfelelő szak megválasztásával idegen nyelven tudják felsőfokú tanulmányaikat folytatni, valamint a képzéshez kapcsolódó tárgyak, tárgyleírások is meggyőzték őket az intézményválasztás során.

Összegzés

Jelen kutatás célja az volt, hogy feltárára kerüljenek azok a motivációs tényezők, amelyek révén a külföldi hallgató Magyarországot választja felsőfokú tanulmányai folytatására. Kvantitatív módszerek közül kérdőíves felmérésre került sor. Az elvégzett kutatás eredményei azt mutatják, hogy a válaszok összhangban állnak a nemzetközi kutatások eredményeivel. A külföldi tanulást elősegítő tényezők között kiemelkedtek az ún. „push” tényezők, úgymint az a külföldi diplomát nagyra értékeli a karrierlehetőségben, valamint, hogy ez a fizetésben is sokkal nagyobb szerepet fog kapni a későbbiekben. Szintén fontos volt az új kultúra megismerése, a nyelvtanulás és továbbtanulás lehetősége. Az országválasztást befolyásoló tényezők között meghatározó szerepet kapott, hogy az ország Európában található és egyben biztonságos ország. Az intézményválasztást nagymértékben meghatározta az egyetem által nyújtott képzések széles skálája, az egyetem hírneve, valamint a képzési szak költsége.

Az egyetem hosszú távú céljai között egyértelműen szerepel a nemzetközi hallgatói létszám növelése, ebben segítséget nyújthat az eddig elvégzett kutatás. A közeljövőben, a kutatás elmélyítésére

strukturált mélyinterjúk készítésére is sor kerül, mely a fontosabb témakörök továbbvitelére ad lehetőséget.

IRODALOM

- AHMAD, S. Z. & BUCHANAN, F. R. (2015) Motivation factors in students decision to study at international branch campuses in Malaysia. *Studies in Higher Education*, Vol. 42. No. 4. pp. 651–668. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1067604>
- BARTHA Z. & GUBIK A. S. (2018) Institutional determinants of higher education students' international mobility within the Erasmus Programme Countries. *Club of Economics in Miskolc' TMP*, Vol. 14. No. 2. pp. 3–13. <https://doi.org/10.18096/TMP.2018.02.01>
- BOGDANOVSKA JOVANOVSKA, M., NESHKOVSKA, S., ANDONOVSKA-TRAJKOVSKA, D. & BLAZESKA-TABAKOVSKA, N. (2018) University Students' Views on the Impact of Student Mobility on their Achievements and Future Prospects. *Journal of Contemporary Educational Studies*, Vol. 69. No. 2. pp. 132–143.
- BÖCSKEI E., BÁCS Z., KOVÁCS B., TARNÓCZI T. & FENYVES V. (2019) A nemzetközi diplomamobilitás stratégiai irányvonalai – a Magyarországon tanulmányokat folytató külföldi hallgatók motivációi, valamint a külföldi tanulmányokat befolyásoló tényezők vizsgálata. *Competitio*, Vol. 18. Nos 1–2. pp. 3–38. <https://doi.org/10.21845/comp/2019/1–2/1>
- CHEN, L. (2008) Internationalization or International Marketing? Two Frameworks for Understanding International Students' Choice of Canadian Universities. *Journal of Marketing for Higher Education*, Vol. 18. No. 1. pp. 1–33. <https://doi.org/10.1080/08841240802100113>
- CROSSMAN, J. E. & CLARKE, M. (2010) International experience and graduate employability: Stakeholder perceptions on the connection. *Higher Education*, Vol. 59. No. 5. pp. 599–613. <https://doi.org/10.1007/s10734-009-9268-z>
- ICEF MONITOR (2015) *Four trends that are shaping the future of global student mobility*. <https://monitor.icef.com/2015/09/four-trends-that-are-shaping-the-future-of-global-student-mobility/#:~:text=The%20OECD%20projects%20that%20the%20world%E2%80%99s%20population%20of,in%20overall%20global%20mobility%20over%20the%20next%20decade> [Leröltve: 2024. 02. 08.]
- KING, R. & SONDHI, G. (2017) International student migration: A comparison of UK and Indian students' motivations for studying abroad. *Globalisation, Societies and Education*, Vol. 16. No. 2. pp. 176–191. <https://doi.org/10.1080/14767724.2017.1405244>
- LEUTWYLER, B. & MEIERHANS, C. (2013) Exchange Students in Teacher Education. Empirical Evidence on Characteristics and Motive. *Educational Research*, Vol. 4. No. 1. pp. 1–11.
- LUO, Y. (2013) International student mobility and its broad impact on destination countries: A review and agenda for future research. *Industry and Higher Education*, Vol. 37. No. 5. pp. 701–715. <https://doi.org/10.1177/0950422221150766>
- MARINGE, F. & CARTER, S. (2007) International Students' Motivations for Studying in UK HE: Insights into the Choice and Decision Making of African students. *International Journal of Educational Management*, Vol. 21. No. 6. pp. 459–75. <https://doi.org/10.1108/09513540710780000>
- MAZZAROL, T. & SOUTAR, N. G. (2002) *The Global Market for Higher Education: Sustainable Competitive Strategies for the New Millennium*. Cheltenham, Edward Elgar.
- MCMAHON, M. E. (1992) Higher Education in a World Market: An Historical Look at the Global Context of International Study. *Higher Education*, Vol. 24. No. 4. pp. 465–482. <https://doi.org/10.1007/BF00137243>
- MUCSI A., MALOTA E. & TÖRÖK A. (2020) Külföldi tanulási motivációk és a felsőoktatással való elégedettség összefüggései. *Educatio*, Vol. 29. No. 1. pp. 116–124. <https://doi.org/10.1556/2063.29.2020.1.9>

OECD (2013) *Education at a Glance 2013*. Paris, Organisation for Economic Co-operation and Development.

OECD (2023) *Education at a Glance 2023*. Paris, Organisation for Economic Co-operation and Development.

Oktatási Hivatal: Felsőoktatási Statisztikák. <https://dari.oktatas.hu/firstat.index>. [Letöltve: 2023. 10. 15.]

TEPERICS K., CSÁSZÁR Zs. M., CSÜLLÖG G. & CZIMRE K. (2021) Cost-sensitivity of international students in the largest Hungarian university cities. *Landscape and Environment*, Vol. 15. No. 1. pp. 76–84. <https://doi.org/10.21120/LE/15/1/10>

WILKINS, S. & HUISMAN, J. (2012) Student Choice in Higher Education: Motivations for Choosing to Study at an International Branch Campus. *Journal of Studies in International Education*, Vol. 16. No. 5. pp. 413–433. <https://doi.org/10.1177/1028315311429002>